

Legal update

Listopad 2019

Weinhold Legal

Obsah

Nově publikovaná judikatura

Limity povinnosti vykonávat funkci člena statutárního orgánu loajálně

Akcionářské dohody - pokyny představenstvu týkající se obchodního vedení

Započtení pohledávky zaměstnavatele na náhradu škody vůči zaměstnanci

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno investiční rozhodnutí.

Bankovní a finanční služby:

Pavel Jendrulek

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Dušan Kmoch, Dalibor Šimeček

Soudní / arbitrážní řízení:

Milan Polák, Ondřej Havránek, Zbyšek Kordač

Informační technologie a duševní vlastnictví:

Martin Lukáš, Jan Turek

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Insolvenční řízení a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Vladimír Petrářek

Pracovní právo:

Ondřej Havránek, Anna Bartůňková

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

© 2019 Weinhold Legal. Všechna práva vyhrazena

Nově publikovaná judikatura

Limity povinnosti vykonávat funkci člena statutárního orgánu loajálně

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 2695/2018 ze dne 25. dubna 2019)

Nejvyšší soud se v předmětném sporu zabýval otázkou péče řádného hospodáře a s ní související povinností loajality, tj. povinností člena statutárního orgánu společnosti dát při rozhodování přednost zájmům společnosti před zájmy svými či zájmy třetích osob. Dle Nejvyššího soudu stihá povinnost loajality člena statutárního orgánu společnosti 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a neměl by tedy bez dobrého důvodu dělat nic, co zjevně odporuje zájmům společnosti, ani tehdy, když zrovna neplní povinnosti spojené s výkonem své funkce.

Žalobkyně (společnost s ručením omezeným) se po žalovaném (jednateli) domáhala náhrady škody, kterou jí měl způsobit tím, že jejím jménem řádně a včas neuhradil nájemné za nájem pozemků, jež žalobkyni sám (jako fyzická osoba) přenechal k zemědělskému využití, přičemž na obhospodařování těchto pozemků získala žalobkyně dotace. Kvůli prodlení s placením nájemného žalovaný odstoupil od nájemní smlouvy a v důsledku zániku nájmu daných pozemků Státní zemědělský intervenční fond uložil žalobkyni povinnost vrátit část získané dotace, což žalobkyně považovala za jí způsobenou škodu.

Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že žalovaný jako jednatel společnosti musel či měl vědět, že odstoupil-li (jako pronajímatel) od nájemní smlouvy, uloží žalobkyni (společnosti) Státní zemědělský intervenční fond povinnost vrátit část dotace. Žalovaný svým odstoupením od nájemní smlouvy tak porušil povinnost loajality a dle soudu byl povinen k náhradě škody vzniklé společnosti.

Tento právní názor potvrdil svým rozsudkem rovněž odvolací soud, jenž uvedl, že žalovaný měl přinejmenším vědět (a podle mínění odvolacího soudu věděl) o podmínkách pro čerpání dotace, a tedy i o tom, že žalobkyně musí dodržet podmínku hospodaření na pronajatých pozemcích v celém dotačním období beze změny výměry.

Nejvyšší soud, jako soud dovolací, judikoval, že povinnost loajality neznamená, že by člen statutárního orgánu nemohl legitimně hájit jiné zájmy než zájmy společnosti. Na situace, kdy jsou tyto zájmy v rozporu se zájmy společnosti, pamatuje úprava střetu zájmů, dle které platí, že je vyloučeno, aby člen orgánu jednal jménem společnosti v situacích, kdy jsou jeho zájmy v rozporu se zájmy společnosti.

Promítnuto do poměrů projednávané věci výše uvedené znamená, že žalovaný mohl hájit své vlastní zájmy pronajímatele, včetně zájmu na zaplacení nájemného, avšak nebyl oprávněn - s ohledem na střet zájmů mezi ním a žalobkyní - jednat jejím jménem ve věcech nájemní smlouvy. „Převzal-li“ (sám od sebe) jménem žalobkyně výzvu k zaplacení nájemného, jakož i následné odstoupení od nájemní smlouvy a nepředal-li je druhému jednateři společnosti, jednal jménem žalobkyně ve věci, v níž tak nebyl oprávněn učinit. Ani výzva k zaplacení dlužného nájemného, ani odstoupení od nájemní smlouvy tudíž nemohly být považovány za účinně doručené žalobkyni.

Nicméně žalovaný tím, že v rozporu se zákonem jednal jménem žalobkyně ve své vlastní záležitosti, ač k tomu nebyl oprávněn, a následně se choval tak, jako by došlo k zániku nájemní smlouvy v důsledku odstoupení, ačkoliv toto nebylo doručeno žalobkyni, způsobil, že žalobkyni bylo uloženo vrátit část poskytnuté dotace. Závěr odvolacího soudu tedy Nejvyšší soud shledal správným.

Legal update

Listopad 2019

Akcionářské a akviziční smlouvy - pokyny představenstvu týkající se obchodního vedení

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 14 Cmo 23/2018 ze dne 23. ledna 2019)

Výše uvedený rozsudek Vrchního soudu v Praze způsobil značných rozruch napříč právní odbornou veřejností, když zasáhl do roky zavedené a ustálené praxe a zvyklostí týkajících se corporate governance a akvizic.

V nadepsaném řízení Vrchní soud v Praze rozhodl, že formulace akcionářské smlouvy a smlouvy o výkonu hlasovacích práv, na základě které se akcionáři zavazují zajistit, aby se jimi nominovaní členové představenstva řídili v rámci obchodního vedení jejich pokyny, za jejíž porušení požaduje žalobkyně smluvní pokutu, je ujednáním neplatným pro jeho rozpor se zákonem, konkrétně s § 194 odst. 4 obchodního zákoníku (obdobně a aktuálně platné právní úpravě § 435 odst. 3 zákona o obchodních korporacích), který zakazuje dávat představenstvu pokyny týkající se obchodního vedení, včetně nakládání s finančními prostředky, včetně úvěrování.

Žalobkyně se v tomto sporu domáhala vůči žalovaným zaplacení smluvní pokuty za porušení akcionářské dohody, podle níž měli akcionáři povinnost zajistit, aby se jimi nominovaní členové představenstva společnosti v rámci obchodního vedení řídili jejich pokyny.

Prvoinstanční soud dovodil, že ustanovení akcionářské dohody, na jejímž základě byla žalobkyní požadována žalobou uplatněná smluvní pokuta, je ujednáním neplatným pro jeho rozpor se zákonem a nárok na zaplacení uvedené částky tak žalobkyni nevznikl.

Proti rozsudku podala žalobkyně odvolání. Právní závěr soudu prvního stupně považovala za nesprávný, neboť smluvní ujednání dle jejího názoru neupravovalo udílení pokynů členům představenstva, ale poskytovalo pouze rámce pro společný postup akcionářů. Účelem bylo tedy dosažení stavu, kdy bude společnost přirozeně obchodně vedena v souladu s vůlí akcionářů.

Vrchní soud v Praze se ve svém rozhodnutí ztotožnil se skutkovým zjištěním i právním posouzením soudu prvního stupně a jeho rozhodnutí tudíž potvrdil.

Je nutné uvést, že rozsudek Vrchního soudu v Praze je v rozporu s dosud obvyklou praxí, kdy akcionářské dohody běžně obsahují ustanovení utvrzené smluvní pokutou, podle nichž mají akcionáři povinnost zajistit, aby určití členové volených orgánů dané společnosti něco splnili či učinili anebo se něčeho zdrželi. Podobný koncept je rovněž uplatňován v akvizičních smlouvách, kdy se často prodávající zavazuje, že v období od podpisu akviziční smlouvy do období vypořádání této transakce zajistí, že společnost (jejímž je společníkem) neučiní určité kroky, přičemž tento závazek je zpravidla stvrzen smluvní pokutou.

Vzhledem k možným dopadům výše uvedeného rozsudku lze doufat, že se k dané otázce zásahů do obchodního vedení - bude-li některou ze stran sporu podáno dovolání - vyjádří Vrchnímu soudu nadřízený soud (Nejvyšší soud České republiky), tak aby byla vyjasněna interpretační praxe českých soudů v této otázce.

Započtení pohledávky zaměstnavatele na náhradu škody vůči zaměstnanci

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 238/2019 ze dne 21. května 2019)

Nejvyšší soud se v tomto případě zabýval jednostranným započtením pohledávky zaměstnavatele na náhradu škody proti pohledávce zaměstnance na zaplacení mzdy. Nejvyšší soud dovodil, že zaměstnavatel je oprávněn započíst svou pohledávku na náhradu škody proti pohledávce zaměstnance na mzdu, plat, odměnu z dohody či náhradu mzdy nebo platu a provést srážku (srážky) ze mzdy za účelem uspokojení svého nároku na náhradu škody, avšak pouze na základě dohody o srážkách ze mzdy uzavřené se zaměstnancem.

V předmětném řízení se žalobkyně (zaměstnavatel) domáhala, aby bylo určeno, že je neplatné okamžité zrušení pracovního poměru, ke kterému přistoupil žalovaný (zaměstnanec) v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 písm. b) zákoníku práce, neboť mu nebyla zaplacena část mzdy, která ovšem byla žalobkyní jednostranně započtena na pohledávku na náhradu škody, přičemž žalovaný toto započtení neuznal.

Soud prvního stupně žalobu zamítl s tím, že započtení pohledávky zaměstnavatele na mzdu zaměstnance je možné při splnění zákonných předpokladů daných zákoníkem práce a subsidiárně občanským zákoníkem. Jelikož nebylo možno považovat pohledávku žalobkyně na náhradu škody za jistou či určitou ve smyslu ustanovení § 1987 občanského zákoníku, nebyla pohledávka způsobilá k započtení a nemohla tak být započtena.

Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvostupňového a jeho rozhodnutí potvrdil.

Žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání, které Nejvyšší soud zamítl, neboť shledal rozsudek odvolacího soudu věcně správným.

Nejvyšší soud konstatoval, že proti pohledávce zaměstnance na mzdu, plat, odměnu z dohody či na náhradu mzdy nebo platu je jednostranné započtení ze strany zaměstnavatele - jsou-li dodrženy zákonné limity - obecně přípustné. Jde-li však o pohledávku zaměstnavatele na náhradu škody, zákon jednostranné započtení ze strany zaměstnavatele zapovídá, neboť možnost provádět srážky ze mzdy k náhradě škody podmiňuje uzavřením dohody o srážkách ze mzdy. Bez této dohody není zaměstnavatel oprávněn srážky ze mzdy (platu, odměny z dohody nebo z náhrady mzdy nebo platu) k náhradě škody provádět, a to ani tehdy, jsou-li splněny předpoklady odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli, kdy zaměstnanec svou odpovědnost za škodu uznal a zavázal se škodu nahradit.

© 2019 Weinhold Legal

Pevně věříme, že shledáváte Legal Update užitečným zdrojem informací. Váš názor na tento bulletin, zejména jeho obsah, formát a periodicitu, zůstává i nadále předmětem našeho zájmu.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: david.hlavacek@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Davida Hlaváčka, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení.